

Onderzoek ervaringen doorverwijzen specialistische hulp

Ervaringen met het doorverwijzen naar specialistische jeugdhulp in de gemeente Amsterdam

Het onderzoek

Professionals staan achter de doelen van de *inkoopstrategie specialistische hulp* die sinds 2018 wordt toegepast in de regio Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland. De uitwerking ervan kan in de praktijk echter wel verbeterd worden. Dit blijkt uit een kwalitatief onderzoek dat eind 2019 is uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut en Stichting Alexander in opdracht van de gemeente Amsterdam.

De focus van dit onderzoek ligt op de doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp in segment C (meervoudige specialistische hulp). In (groeps-) interviews met 62 professionals (afkomstig van de Ouder- en Kindteams, Samen Doen, huisartsen, gecertificeerde instellingen en specialistische aanbieders) is ingegaan op hun ervaringen met de werkwijze, en welke verbeterpunten zij signaleren. Resultaten van dit onderzoek dienen als input voor de uitwerking van de nieuwe inkoopstrategie die in 2021 van start gaat.

De inkoopstrategie beoogt vier doelen te bereiken:

1. Meer regie bij ouders en jeugdigen
2. Meer integraal werken
3. Betere samenwerking tussen ketenpartners
4. Meer resultaatsturing

De context van de jeugdhulp, waarbij sprake is van stijgende kosten en wachtlijsten, speelt een belangrijke rol bij het beoordelen van de doelen.

Een korte samenvatting per doel van de belangrijkste resultaten:

Eigen regie

Professionals hebben verschillende perspectieven op '[eigen regie](#)'. Voor de één betekent 'regie' navragen wat een ouder of de jongere zou willen en daar rekening mee houden. Voor de andere professional betekent 'regie' dat de besluitvorming over de hulp (min of meer) in handen van de jongere of ouder moet liggen.

Het perspectiefplan is van de ouders en jongeren en is bedoeld om hun regievoering te bevorderen, maar het wordt ook gebruikt om een passend aanbod te vinden bij de hulpvraag. Deze doelen

kunnen tegenstrijdig zijn met elkaar, omdat voor de toewijzing van hulp vaak andere informatie in het perspectiefplan moet staan dan ouders en jongeren zouden willen.

Samenwerken en integraal werken

In de praktijk blijken er weinig tot geen incentives te zijn om te werken aan onderlinge samenwerking en integraal werken. Er vindt slechts beperkt communicatie plaats, wat leidt tot afstand en soms tot onbegrip en wantrouwen tussen professionals. Daarbij is de samenwerking vergaand geformaliseerd en draait deze vooral om financiële afspraken.

De verschillende betrokkenen zijn wel van mening dat het perspectiefplan een bijdrage levert aan het integraal werken doordat alle levensdomeinen besproken worden.

Resultaatsturing

Als positief punt bij de resultaatsturing wordt benoemd dat professionals zich meer bewust zijn van de kosten van de jeugdhulp.

Een knelpunt in de huidige werkwijze is volgens de specialistische aanbieders dat ouders en jongeren met het Ouder- en Kindteam doelen formuleren in het perspectiefplan die behaald zouden moeten worden met een jeugdhulp traject. Specialistische aanbieders worden geacht deze doelen te behalen, terwijl ze geen rol spelen bij de formulering.

Tot slot vinden alle partijen dat er meer aandacht zou moeten zijn voor de monitoring en evaluatie van de (al dan niet behaalde) doelen.

Beperkingen van het onderzoek

Het is niet gelukt om ouders en jongeren te spreken. We hebben hun perspectief over 'eigen regie' gebaseerd op eerdere NEJA onderzoeken die over dit onderwerp gehouden zijn. De conclusies zijn daarom gebaseerd op de ervaringen van professionals. De eerdere ervaringen van ouders en jongeren en professionals komen wel met elkaar overeen. Daarnaast heeft dit onderzoek niet op alle vragen een antwoord kunnen geven. Sommige vraagstukken hebben we niet of maar deels kunnen beantwoorden met de gevoerde gesprekken, en de resultaten roepen ook nieuwe vragen op. Bijvoorbeeld hoe een efficiëntere samenwerking tussen professionals gefaciliteerd kan worden.

Adviezen voor de praktijk

De werkwijze zal meer ondersteunend aan de doelen gaan werken als er een gedeelde visie is op de betekenis én concrete uitwerking van de doelen. Wij adviseren om met alle betrokkenen aan de volgende punten te werken:

Eigen regie: ontwikkel met de verschillende betrokkenen een gedeelde visie op wat eigen regie is en bied handvatten hoe dat binnen het proces van doorverwijzen vorm kan krijgen.

Samenwerking: faciliteer een betere en structurelere samenwerking tussen doorverwijzers en aanbieders, bijvoorbeeld door terugkoppelingen en evaluaties een vast onderdeel van de doorverwijsprocedure te maken.

Integraal werken: onderzoek hoe het Ouder- en Kindteam een duidelijke opdracht kan krijgen om een structurelere en actievere rol te spelen voordat het specialistische jeugdhulptraject opgestart wordt.

Resultaatsturing: ontwikkel instrumenten voor monitoring en evaluatie, zodat dit in de praktijk meer vorm krijgt.

Het gehele rapport kunt u HIER lezen.